

Innhold

Bidragstere	11
Forord	12
Innledning	13
Del I: Reaksjoner og relasjoner	14
Del II: Situasjoner og intervensjoner	14
Del III: Systemnivå og organisering	16
DEL 1: REAKSJONER OG RELASJONER	19
<i>Kapittel 1</i>	
Hva forstår vi med kriser og traumer?	20
Krise	20
Traume	21
Krise for familien	23
Krise for barn	25
Krise for ungdom	26
<i>Kapittel 2</i>	
Vanlige reaksjoner: krise, sorg og mestring	28
Barns reaksjoner	30
Reaksjoner hos barn ved brå død	34
Unge reaksjoner	35
Unge og venner	36
Unge og omsorgspersoner	40
Sykdom og død som rammer barnet/ungdommen selv	42
DEL 2: SITUASJONER OG INTERVENSJONER	45
<i>Kapittel 3</i>	
“Barn i krise: Gjør ikke situasjonen enda verre!”	46
Møte med barn under utrykning	47
Informasjon til de voksne	49
Tidlig hjelp til barn	49

Hjelp i den tidlige periode.....	50
Referanser.....	51
Kapittel 4	
Ungdom i krise.....	52
DEL II: SITUASJONER OG INTERVENSJONER.....	57
Kapittel 5	
Katastrofer, storulykker og dagliglivets ulykker som rammer barn og unge.....	58
Katastrofe.....	58
Storulykker.....	59
Dagliglivets ulykker og dramatiske hendelser.....	61
Trafikkulykker.....	62
Fritidsulykker.....	62
Drap.....	63
Selvmord.....	64
Medias rolle ved større ulykker.....	65
Kapittel 6	
Tiltak i krisesituasjoner.....	68
Kollektivt spontant uttrykk etter traumatiske tap.....	68
Planlagte tiltak.....	69
Barn skal ha status som pårørende.....	69
Barn har rett til å bestemme uttrykket.....	70
Barn skal ha tilstrekkelig tid og rom.....	71
Barn har størst rettigheter, for de skal leve lengst med krisen som en del av eget liv.....	73
Syning tilrettelagt for barn.....	73
Begravelse.....	75
På skadestedet.....	76
På sykehuset.....	76
Informasjon ved sykehusinnlegger.....	78
Informasjonsmøte.....	79
Skolens rolle.....	79
Skolens rolle ved fritidsulykker.....	80
Rektors erfaring fra en skole.....	81
Kapittel 7	
Oppfølging det nærmeste året.....	86
Oppfølging av barn og unge.....	87
Skolens betydning.....	88
Samspeillet mellom familien og barnehage/skole.....	90
En skoles oppfølging.....	90
I familien.....	92

På arbeidsplassen.....	94
Kollektiv oppfølging.....	94
Unge voksne etter oppdrag for Forsvaret.....	95

Kapittel 8

**“Praktisk organisering av støttearbeidet:
Hvordan kan vi unngå de viktigste feilene!”** 98

Innledning.....	98
Beredskapsplanen må sikre en god koordinering.....	99
Den lokale kriseberedskapen må være godt ledet.....	100
God informasjon er nøkkelen til god egenmestring!	101
Godt å møte andre i samme situasjon	102
Konklusjon	103
Referanser.....	104

DEL 3: SYSTEMNIVÅ OG ORGANISERING 105

Kapittel 9

Organisering når ulykken rammer..... 106

Beredskap	107
Overordnet organisering ved ulykker.....	109
Politiets rolle og oppgaver	109
Lokalt samarbeid mellom berørte instanser	110
Kommunenes kriseteam og øvrige samarbeidspartnere.....	111
Organisering i praksis.....	113
Samarbeid ved større ulykker og redningsaksjoner.....	114
De daglige dødsfall som utfordring	115
Hvem er berørt?.....	116
Politiets oppgaver	117
<i>Leteaksjoner</i>	118
<i>Varsling ved dødsfall.....</i>	118
<i>Etterforskning og oppfølging.....</i>	119
<i>Informasjon og oppfølging.....</i>	121
Når en ulykke skjer i skoletiden eller åpningstiden i barnehagen	122

Kapittel 10

Lovverk og konvensjoner – Rammer og regelverk..... 125

Overordnet nasjonal helse- og sosialberedskapsplan.....	125
Helhetlig omsorg	126
Lov om helsemessig og sosial beredskap.....	126
<i>Ansvarsprinsippet</i>	127
<i>Planlegging og krav til beredskapsforberedelser og beredskapsarbeid.....</i>	127
<i>Varsel og rapportering på overordnet nivå.....</i>	127
Organisasjonsplan for redningstjenesten i Norge.....	128
Barns og unges spesielle plass i lovverket.....	130
Barnekonvensjonen.....	131

Kapittel 11

Kvalitetssikring og kompetanseutvikling	132
Organisasjonsperspektivet	132
Psykologisk bearbeiding (debrifing)	134
Beredskapsplaner.....	135
Kompetanseutvikling.....	135
Kommunens kriseteam.....	136
Kompetansehevingsplan.....	137
Referanser	139

VEDLEGG

143

Psykosocial kris- og katastrofberedskap i Stockholms läns landsting	144
Bakgrund.....	144
Måbødalsolycka blev en väckarklocka	145
Centrala råd och riktlinjer	146
Ansvar enligt lag.....	147
Hälso- och sjukvårdens psykosociala katastrofberedskap	148
Att tillgodose psykosociala behov inom vardagssjukvården och vid storolycka	149
PKL-organisationen i SLL	150
PKL-gruppens ansvar	151
PKL-organisationen och den totala katastrofmedicinska beredskapen.....	152
Samverkan inom PKL-organisationen	154
Grundläggande utbildning och vidareutbildning av PKL-organisationen.....	155
PKL-organisationen förändras successivt	156
Kommunernas kris och katastrofberedskap	156
Referenser	157